

Kurt Hielscher
(1881–1948)

ROMÂNIA
NATURĂ • CLĂDIRI • VIAȚĂ POPULARĂ

Notă asupra ediției

„Mi se pare că aş putea salva astfel prin cartea mea, pentru timpurile viitoare, ceea ce încet și continuu este sortit pieirii.”

Kurt Hielscher

În anul 1933, apărea la Leipzig, sub semnătura unuia dintre cei mai renumiți fotografi germani, Kurt Hielscher (1881-1948), lucrarea *România – Natură. Clădiri. Viață populară*, un album fascinant care avea să capteze atmosfera anilor interbelici așa cum puține opere asemănătoare au făcut-o, fiind cel mai complex și profesionist album fotografic realizat despre țara noastră din acele timpuri. În anul 1938, acesta a cunoscut o a doua ediție, publicată tot la Leipzig.

Prezenta lucrare are la bază albumul publicat în 1933. Au fost păstrate prefața realizată de Octavian Goga și nota autorului din ediția originală, care au fost actualizate în conformitate cu normele limbii literare actuale.

O diferență majoră față de ediția originală o constituie faptul că din cele 304 fotografii câte conține volumul original, sunt incluse în prezenta ediție 246, cu explicațiile corespunzătoare regăsite lângă fiecare dintre acestea. Textul aferent explicațiilor foto a fost de asemenea prelucrat în conformitate cu normele gramaticale actuale ale limbii române, păstrându-se arhaismele care ar putea fi înțelese de

orice cititor. Acolo unde s-a considerat necesar, au fost adăugate notele editorului cu informații lămuritoare (de exemplu, în cazul diverselor denumiri de județe din perioada interbelică). De asemenea, fotografiile au fost reșezate în această ediție.

EDITORUL

Prefață

Războiul mondial s-a dezlănțuit ca o furtună cotropitoare asupra omenirii.

În urma acestuia, aproape de două decenii, continentul, transformat dintr-o casă mortuară într-o casă de sănătate, se zbuțumă copleșit de teorii și formule, fără să-și găsească locul. Cine ar putea spune cât se va prelungi această perioadă de cutremur molecular al bătrânei Europe și ce surprize ne mai rezervă încă obositul laborator? Ca în toate cataclismele însă, și în recenta prăvălire, un principiu al sănătății a căutat să-și facă drum, instalând pe ruine o nouă orânduire de viață. Ideea națională, care în cursul veacului al XIX-lea a determinat schimbările pe harta Occidentului, și-a împins mai departe triumful, creând frontiere de stat în sensul unor delimitări etnice. Un act de justiție istorică destul de întârziat s-a îndeplinit astfel, normalizând oarecum raporturile de viață ale unui colț de umanitate. Faptul că în această așezare proaspătă sunt dibuiri și întrebări care încă nu și-au primit răspunsul este firesc și orice manual de istorie ne poate da lămuriri liniștitoare prin capitolele similare din alte epoci și din alte părți.

România cu frontierele ei actuale este rezultatul acestui proces de evoluție istorică, prin care își legitimează dreptul de existență și se încadrează în unul dintre marile adevăruri elementare ale unui patrimoniu comun de gândire.

Menirea acestor rânduri este să ofere câteva noțiuni explicative pentru o carte care prin nota absolut veridică a fotografiei va înfățișa realitatea autentică a unui popor, dincolo de invenția subiectivă sau de comentariul interesat al

unui atelier de scriitor. Imaginile, cu mărturisirea sinceră a pitorescului românesc, vor izbuti mai mult decât aceste pagini să prezinte fragmente din viața unei țări nou-înființate în forma ei de azi, dar cu puternice rezonanțe în trecut.

Se impun totuși o seamă de deslușiri inițiale care, fugitiv măcar, să lumineze atât misterul nostru de procreație, cât și liniile generale ale prezentului.

Care este, mai întâi, configurația geografică și cum se înfățișează structura solului la acest neam spre care se îndreaptă de atâtea ori întrebătoare privirile din Apus? Un poet – cel mai mare gânditor al nostru, al cărui geniu și-a muiat aripile în suferința noastră de veacuri –, Eminescu, a condensat într-un singur rând al unei biciuitoare poezii raza etnicului românesc: „De la Nistru pân’ la Tisa”. Chinuitul profet a avut dreptate când a codificat în versuri lapidare obiectivul unei zbuciumări milenare și a dat un program de luptă generațiilor următoare. Viziunea lui de mare precursor a izbândit ca și în alte părți unde la începutul unei mișcări de eliberare a fost o poezie. Între aceste două râuri s-a jucat drama noastră, stropită din belșug cu lacrimi și sânge în două mii de ani. Pământul acesta apare ca o entitate organică. Un trup imens, având Carpații drept coloană vertebrală și respirând la Marea Neagră, spre care se îndreaptă apele toate ce străbat ambele flancuri, România ne arată o varietate de peisaje de o bogăție cu totul deosebită. Munții cu masivele împădurite și cu creștetele pleșuve de piatră vineție, fără a avea înălțimea Alpilor, sunt de o severă măreție în aspectul lor. În Bucovina, în Făgăraș, la fruntea Ceahlăului sau pe coamele de stâncă ale Bucegilor, ca și în alte colțuri de țară, acești munți exprimă sălbăticia tragică a naturii, cu o vigoare neobișnuită, amintind de lanțul prăpăstios de deasupra fiordurilor norvegiene. Pădurile care îmbracă coastele piezișe cu adâncimile lor umede neatinse de secure, desișurile de

brazi bătrâni răsturnați de trăsnet, izvoarele care țâșnesc de sub lespezile de piatră, toate aceste priveliști îți dau un sentiment de intimitate ancestrală a naturii, pe care Occidentul întretăiat pretutindeni de urmele omului nu-l mai încearcă de sute de ani. Acestei sălbăticii de codru i se atribuie și fauna Carpaților, unde urșii, mistreții, lupii, caprele-negre și cerbii roiesc prin crânguri și poieni, făcând din România o țară unică pe continent în materie cinegetică.

Coborând însă de pe crestele munților spre poale, trecând peste valul rostogolit al acestor temelii de granit care închid în fibrele lor subterane aur, sare, cărbune, fier, o formidabilă revărsare de bogății minerale, peisajul se înmoaie, preschimbându-se în coline ondulate prelinse în depărtări cu o nuanțare infinită de culori, de la verdele întunecat al pădurilor de stejar până la galbenul mat al miriștilor arse. Este o țară agricolă extraordinar de mănoasă care se întinde sub ochii noștri, cu o vegetație luxuriantă risipită pe o strălucitoare îmbinare de câmpii și ape, desigur, cel mai binecuvântat sol al Europei. La rădăcina munților, pe ambii versanți, ca din niște misterioase și uriașe uzine ale unor titani zăvorâți în rărunchii pământului, clocotesc râuri de foc cu mugetul înfricoșat al zvârcolirilor vulcanice. De o parte, în Ardeal, e gazul metan care pe o rețea de sute de kilometri răzbate din adâncuri ca o mare de lavă aprinsă, făcând să spintece văzduhul câte un stâlp de flacăra; de cealaltă parte sunt zăcămintele de petrol din Valea Prahovei, care în mii de sonde varsă zilnic acest fluid fierbinte al unei conformații geologice fără pereche pe continent. De amândouă părțile, mergând înainte, se desface în fața privitorului câmpia vastă, limpede și generoasă, ca o carte deschisă. De pe înălțimea Postăvarului, deasupra Brașovului, se vede Țara Bârsei, țesătură admirabilă de cultură agricolă a vechilor coloniști sași, aducând aminte de figurile geometrice din broderiile lor.

Spre nord, în continuare, ca o nesfârșită trenă de smarald tăiată de o fâșie de argint, se ivește câmpia Mureșului. Înapoi, ieșind din defileul Prahovei, planul muntenesc, covor multicolor așternut spre infinit, răsare dintr-odată, uimindu-te cu țâșnirea de energie a lutului său negru năpădit de verdeață. Cu cât te duci mai departe pe malul Argeșului sau al Ialomiței, cu atât orizontul se desface, contururile se pierd și ochii rătăcesc în gol fără un punct de sprijin. Te găsești în fața Bărăganului, Canaanul României, cu huma grasă care, ca și brazda câmpului din Banat sau anumite regiuni din Basarabia, înseamnă însăși abundența risipitoare, fără măsură și fără hotar. O veche legendă românească, dorind să explice această nesăbuită răsplată a gliei, spune glumind că, după facerea lumii, pășind pe sus ca să semene pământul, lui Dumnezeu i s-a spart sacul aici și toată sămânța a căzut pe aceste plaiuri. În zilele de vară, lanurile aurii de grâu se îndoiaie sub razele soarelui, porumbul își fâlfâie frunzele metalice ca o pădure de săbii sclipitoare, rapița galbenă își împrăștie aroma adormitoare și din toate unghiurile palpită parcă viața cu o sevă neastâmpărată care fecundează la orice atingere. Cirezi de vite poposesc pe aceste livezi leneșe, cai sălbatici zburdă în fața fântâniei cu cumpănă, cârduri de dropii greoaie se stârnesc de prin ascunzișuri și fug bătucind țarina... Ceasuri, chiar zile întregi poți rătăci sub adierea aceluiași vânt cald în care ca un fuior argintat strălucesc în zare fire de funigei. Din când în când, ziduri și turnuri de cetăți călătoare își plimbă mirajul lor și dispar, imagini jucăușe din fata morgana care mângâie des singurătățile câmpiilor noastre...

Într-o asemenea rătăcire, ca o surpriză neașteptată, găsești înaintea ta Dunărea, care, încolăcindu-și pe tăcute spinarea cu luciri de oțel, îmbrățișează întreaga întindere a Valahiei. Intrând în țară, Dunărea străbate Porțile de Fier cu

1. Castelul Peleş, din Sinaia

Reședință regală de vacanță, construit în stilul Renașterii germane și cuprinzând colecții artistice valoroase, între care se găsesc tablouri de El Greco, Rubens, Rembrandt, Tiziano, Van Dyck etc., castelul Peleş a fost zidit din dorința regelui Carol I de către arhitectul vienez Doderer și mai apoi de către arhitectul Carol Liman, între anii 1872 și 1883. Clădirea a fost apoi refăcută și considerabil mărită între anii 1896 și 1914. De pe terasele castelului se revelează cea mai frumoasă panoramă a Munților Bucegi, de atâtea ori cântată de Carmen Sylva, regina-poetă.

2. Ateneul Român, din București

Armonioasă construcție în stil clasic, aceasta este una dintre clădirile cele mai reprezentative ale Bucureștiului. Cuprinde săli de expoziție, o pinacotecă, o bibliotecă și o vastă sală pentru conferințe.